

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ФІЛОСОФІЯ

спеціальність	142 Енергетичне машинобудування	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Процеси та обладнання систем охолодження й кондиціонування	факультет	Менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Кобелева Даля Леонідівна

Вища освіта – спеціальність філософія

Науковий ступень – кандидат філософських наук 09.00.04 Філософська антропологія, філософія культури

Вчене звання – доцент

Досвід роботи – більше 10 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- 84 публікації, з них 58 наукового та 26 навчально-методичного характеру, у тому числі наукові праці, опубліковані у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях; публікації у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Web of Science – 3.

телефон	0982136063	daliakobeliyeva@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	--------------------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	надання знань з філософії як світогляду людини, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних, етичних і соціальних проблем буття
Формат	лекції, семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання
Специфічні результати навчання і форми їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> • вміння розрізняти та виявляти специфіку різних типів світогляду; / лекції • вміння пов'язувати загальні філософські проблеми з вирішенням завдань у різних галузях сучасної науки; / семінарські заняття • вміння робити порівняльний аналіз філософського та конкретно-наукового тлумачення буття; / семінарські заняття • вміння аналізувати структуру, ознаки та основні функції свідомості; наводити конкретні приклади реальних виявлень діалектики при аналізі складних проблем психіки людини; наводити конкретні приклади реальних виявлень метафізики при аналізі проблем суспільства; окреслювати умови, можливості та рівні пізнання, його різновиди та форми; давати класифікацію та філософський аналіз глобальних проблем сучасності, розрізняти соціально-політичні та економічні засоби їх розв'язання / самостійна робота, індивідуальні завдання
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 20 годин лекції, 20 годин семінарські; підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p>	Програмні результати навчання	<p>РН3. Розуміння широкого міждисциплінарного контексту спеціальності 142 Енергетичне машинобудування.</p> <p>РН5. Виявляти, формулювати і вирішувати інженерні завдання відповідно до спеціальності 142 Енергетичне машинобудування; розуміти важливість нетехнічних (суспільство, здоров'я і безпека, навколишнє середовище, економіка і промисловість) обмежень.</p> <p>РН6. Розробляти і проектувати вироби в галузі енергетичного машинобудування, процеси і системи, що задовольняють конкретні вимоги, які можуть включати обізнаність про нетехнічні (суспільство, здоров'я і безпека, навколишнє середовище, економіка і промисловість) аспекти; обрання і застосування адекватної методології проектування.</p> <p>РН7. Проектувати об'єкти енергетичного машинобудування, застосувати сучасні комерційні та авторські програмні</p>
--------------------	---	--------------------------------------	--

продукти на основі розуміння передових досягнень галузі.

- PH8. Використовувати наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації, здійснювати моделювання з метою детального вивчення і дослідження інженерних питань принаймні в одному з напрямів енергетичного машинобудування.
- PH15. Розуміння нетехнічних (суспільство, здоров'я і безпека, навколишнє середовище, економіка і промисловість) наслідків інженерної практики.
- PH16. Отримувати й інтерпретувати відповідні дані і аналізувати складності у сфері енергетичного машинобудування для донесення суджень, які відображають відповідні соціальні та етичні проблеми.
- PH17. Управляти професійною діяльністю у роботі над проектами принаймні в одному з напрямів енергетичного, беручи на себе відповідальність за прийняття рішень.
- PH18. Ефективно спілкуватися з питань інформації, ідей, проблем та рішень з інженерним співтовариством і суспільством загалом.
- PH19. Ефективно працювати в національному та міжнародному контексті, як особистість і як член команди, і ефективно співпрацювати з інженерами та не інженерами.
- PH20. Розуміння необхідності самостійного навчання протягом життя.
- PH21. Аналізувати розвиток науки і техніки.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Розділ 1. Історичний розвиток предмету філософії.

Лекція 1.	Предмет та функції філософії.	СЗ 1.	Філософія як світогляд і визначений тип знання.	Самостійна робота	Предмет та функції філософії. 1. Світогляд, його історичний характер і типи 2. Специфіка філософії як форми суспільної свідомості 3. Основні проблеми філософії та філософські напрями
Лекція 2.	Філософія Стародавньої Греції та Сходу	СЗ 2.	Філософська думка Античного світу: у витоків формування філософської		Філософія Стародавньої Греції. 1. Культурно-історичні умови виникнення філософії 2. Основні риси Давньогрецької філософії 3. Елліністична філософія Східна філософія. 1. Філософсько-релігійний світогляд Давнього Сходу

			проблематики.		2. Китайська філософія 3. Індійська філософія
Лекція 3.	Філософія Середньовіччя та Відродження.	СЗ 3.	Філософська думка західноєвропейського Середньовіччя: від космоцентризму до теоцентризму та гуманізму Відродження.		Філософія Середньовіччя та Відродження. 1. Основні риси Середньовічної філософії 2. Патристика. Августин Блаженний 3. Схоластика. Фома Аквінський 4. Основні гуманістичні ідеї філософії Відродження
Лекція 4.	Філософія Нового часу та Просвітництва.	СЗ 4.	Гносеологізм та субстанціоналізм як провідні тенденції філософської думки нового часу (xvii – перш. пол. xix ст.)		Філософія Нового часу. 1. Соціальні та культурні передумови філософії Нового часу 2. Основні ідеї та напрями філософії Нового часу: емпіризм та раціоналізм 3. Монізм та плюралізм у вирішенні проблеми природи субстанції
Лекція 5.	Некласична та сучасна філософія.	СЗ 5.	Поліфонізм сучасної філософської думки.		Просвітництво. 1. Ідеологія доби Просвітництва 2. Основні концепції: суспільний договір, природний стан та природні права людини Німецька класична філософія. 1. Філософія І. Канта 2. Фіхте, Шеллінг, Гегель 3. Філософія Л. Фейєрбаха Некласична філософія. 1. Загальна характеристика некласичної філософії 2. Філософія А. Шопенгауєра 3. Основні течії та ідеї некласичної філософії Сучасна філософія. 1. Антропологічна та гносеологічна філософія ХХ століття. 2. Постмодернізм

Розділ 2. Основні філософські дисципліни.

Лекція 6.	Філософська думка в Україні.	СЗ 6.	Філософське бачення перспектив людства.	Самостійна робота	Філософська думка в Україні. 1. Філософські ідеї в культурі Київської Русі 2. Філософська думка Києво-Могилянської академії 3. Філософські ідеї просвітницької ідеології Кирило-Мефодіївського братства 4. Філософські ідеї у творчості діячів української культури ХІХ - першої половини ХХ століття. Філософія Памфіла Юркевича Проблема буття та розвитку в філософії. 1. Поняття «буття» як філософська категорія, та наука про буття – онтологія 2. Фундаментальне значення проблеми буття для філософії 3. Метафізика як наука про найбільш загальні підстави та виміри буття та її критика 4. Людські виміри проблеми буття Проблема пізнання в філософії. Методологія наукового пізнання. 1. Теорія пізнання в філософії (гносеологія) 2. Пізнавальна діяльність; суб'єкт та об'єкт пізнання 3. Основні риси абстрактного мислення; форма та зміст мислення
Лекція 7.	Метафізика та онтологія.	СЗ 7.	Логіка як філософська дисципліна.		
Лекція 8.	Проблема пізнання в філософії.	СЗ 8.	Феномен науки та техніки.		
Лекція 9.	Філософська антропологія.	СЗ 9.	Етика та естетика.		
Лекція 10.	Соціальна філософія та філософія культури.	СЗ 10.	Філософія науки та техніки.		

	<p style="text-align: center;">Логіка як наука про формальне мислення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Зміст і логічна структура думки 2.Істинність і правильність мислення; ознаки правильного логічного мислення 3.Загальна характеристика основних формально-логічних законів (тотожності, суперечності, виключеного третього, достатньої підстави) 4.Паралогізм та софізм <p style="text-align: center;">Проблема людини в філософії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Свідомість як предмет філософського аналізу 2.Філософські концепції людини: зародження та розвиток філософської антропології 3.Антропологічні повороти в історії філософії (Античність, Відродження, Некласична філософія XIX століття). 4.Людина в системі соціальних відносин; соціалізація та процес формування особистості (основні стадії); діяльність як спосіб людського буття (праця, пізнання тощо) <p style="text-align: center;">Культура і цивілізація. Філософський аналіз суспільства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Поняття «культури» та його багатозначність; протиставлення природи та культури; форми та види культури; особливості сучасних проявів культури; ознаки культури 2.Поняття цивілізації; взаємозв'язок культури та цивілізації; культурологічні концепції О. Шпенглера та А. Тойнбі 3.Поняття «суспільства» і основні підходи до його розуміння; суспільство як саморозвинена система; структура соціуму та його розвиток; формаційний, цивілізаційний, стадійний та інші підходи до аналізу суспільного розвитку.
--	---

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. – 440 с.
2. Філософія : підручник / О. Шепетяк, О. Шепетяк, Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.
3. Філософія: підручник / В. С. Бліхар, А. Ф. Карась, М. П. Требін та ін.; за ред. В. В. Середи, М. М. Цимбалюка. – Львів: ЛьвДУВС, 2015. – 428 с.
4. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2013. – 432 с.
5. Гринів О. Історія української філософії / Олег Гринів. – Львів : Тріада плюс, 2015. – 302 с.
6. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу, Вид-во: Темпора, 2019. – 384 с.
7. Пролеев С. Влада і суспільство: постмодерна перспектива, Вид-во: Дух і Літера Мова, 2021. – 360 с.
8. Батлер-Боудон Т. 50 видатних творів. Філософія / Том Батлер-Боудон ; Пер. з англ. Н. Лавської. — К. : Вид. група КМ-БУКС, 2018. – 456 с.
9. Соціальна відповідальність як основна цінність інституалізації сучасного суспільства. – К., 2016. – 304 с.
10. Попович М.В. Бути людиною. / Мирослав Попович. – Вид. 3-тє, перероблене. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2016. – 336 с.

Методичні матеріали

1. Поцюрко М. Філософія : навч.-метод. посіб. / Марія Поцюрко. – Львів : Сполом, 2014. – 276 с.
2. Синиця А. Філософія : навч.-метод. посіб. / Андрій Синиця. –Львів : ЛДУФК, 2014. – 179 с.
3. Основи філософії: навч. посіб. / Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим, М. Ф. Шмиголь, Н. В. Щубелка, Ю. С. Юшкевич; [за ред. М. Ф. Шмиголя]. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 412 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.